VÄYLÄ/4188/00.03.02/2020

8.6.2020

Väylävirasto
Trafikledsverket

Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Asiantuntijapyyntönne 1.6.2020 etäkuulemiseen 9.6.2020

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 neljänneksi lisätalousarvioksi

Väylävirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi vuoden 2020 neljättä lisätalousarvioita koskevassa asiassa.

Väylävirasto kiinnittää huomiota momenteille Väyläverkon kehittäminen (31.10.77) sekä Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (31.10.30) esitettyihin kirjauksiin toimivaltaisesta virastosta.

Muilta osin Väylävirasto kannattaa valtioneuvoston esittämiä lisäyksiä ja täydennyksiä Väyläviraston toimintamenoihin (31.01.03), Perusväylänpitoon (31.10.20), Väyläverkon kehittämiseen (31.10.77) ja Elinkaarihankkeisiin (31.10.79).

Poikkeuksellisista ajoista huolimatta väylien kunnossapito ja väylähankkeet ovat sujuneet hyvin, ja valmius käynnistää uusia väylien korjauksia ja parantamishankkeita on hyvä. Perusväylänpitoon ja väyläverkon kehittämiseen tehdyt lisäykset mahdollistavat useiden kiireellisten tiestön ja ratojen korjauskohteiden toteuttamisen vuonna 2020 sekä useiden pitkälle suunniteltujen ja toteutuspäätöstä odottavien hankkeiden käynnistymisen.

Väyläviraston toimintamenot 31.01.03

Esityksen mukaan momentille myönnetään lisäystä 1,43 milj. euroa. Lisäys on siirtoa momentilta 31.01.02 (Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot) ja perustuu tarkentuneisiin jakosuhteisiin koskien vuoden 2019 alussa toteutettua hallinnonalan virastouudistusta.

Väylävirasto
PL 33, 00521 Helsinki
Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki
Puhelin 0295 34 3000
Faksi 0295 34 3700
etunimi.sukunimi@vayla.fi
kirjaamo@vayla.fi
www.vayla.fi

Perusväylänpito (31.10.20)

Perusväylänpitoon esitetään 56,25 milj. euron lisäystä vuodelle 2020. Rahoituksesta 42,6 milj. eur on osa elvytyspakettia. Tästä 30 milj. euroa käytetään päällystystöihin ja muihin teiden korjauksiin eri puolilla tieverkkoa. Rahoitusta kohdennetaan sekä maanteiden että jalankulku- ja pyöräteiden päällysteisiin ja rakenteen korjauksiin, teiden kuivatuksen kunnostukseen, sorateiden korjauksiin sekä varusteiden ja laitteiden uusimiseen. Lisäpäällystyskohteita on jo ennakoiden kilpailutettu noin 20 milj. eurolla toukokuun aikana. Lisäksi 10 milj. eur kohdennetaan mm. vuoden 2021 päällystysohjelman esitöihin, paikkauksiin, sorateiden korjauksiin, varusteiden ja laitteiden korjauksiin sekä yksittäisiin vuoden 2020 päällystyskohteisiin.

Lisäksi osana elvytyspakettia aloitetaan 12,6 milj. eurolla perusväylänpidon hankkeita, joiden kokonaismäärärahatarve on 35,0 milj. eur. Määrärahatarpeen loppuosa, 22,4 M€, kohdistuu pääosin vuodelle 2021. Hankekokonaisuuden toteuttaminen koko esitetyssä laajuudessaan edellyttää lisämäärärahaa myös jatkovuosille. Kohteet ovat:

- Vt 12 / mt 65 Vaitinaron liittymä Tampereella, johon rakennetaan lisäkaista (kokonaiskustannusarvio 1,5 milj. eur, v. 2020 määräraha 0,1 milj. eur)
- Maantien 2986 korjaus välillä Punkalaidun-Vesilahti (2,5 milj. eur v. 2020)
- Vaihteiden vaihtoja ratapihoilla ja liikennepaikoilla lisätään (kokonaiskustannusarvio 6 milj. eur v. 2020-2021, määräraha 3 milj. eur v. 2020)
- Päärataverkon tehostettuja ylläpitotoimenpiteitä lisätään mm. radan kunnosta johtuvien tilapäisten nopeusrajoitusten poistamiseksi (kokonaiskustannusarvio 7 milj. eur, vuoden 2020 määräraha 3 milj. eur)
- Tehdään täsmäkorjauksia erittäin huonokuntoisella Heinävaara-Ilomantsi-rataosuudella (kokonaiskustannusarvio 15 milj. eur, määräraha 1 milj. eur v. 2020)
- Tehdään tehostettua kunnossapitoa Loviisa-Lahti-rautatiellä (3 milj. euron määräraha v. 2020)

Toimenpiteiden päävaikutus on väylien palvelutason säilyttäminen ja palauttaminen. Toimet ovat tarpeellisia, koska sekä tiestöllä että radoilla on paljon korjausten jälkeenjäämää (korjausvelkaa), joka näkyy väylien käyttäjille mm. hidastuksina ja liikenteen häiriöinä.

Lisäksi perusväylänpidon vuoden 2020 määrärahalisäyksestä 0,202 milj. euroa on siirtoa momentilta 32.01.02 ja johtuu seitsemän henkilötyövuoden siirrosta Kaakkois-Suomen ELY-keskuksesta tieliikenteenohjaus ja -hallintapalvelun tarjoajan Intelligent Traffic Management Finland Oy:n palvelukseen, ja 2,748 milj. euroa aiheutuu Väyläviraston loppuun toteuttamien liikenteenohjaushankkeiden vuoden 2020 poistojen ja pääomakulujen maksamisesta liikenteenohjausyhtiölle. Liikenteenohjausyhtiö lunastaa Väylävirastolta

Väylävirasto
PL 33, 00521 Helsinki
Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki
Puhelin 0295 34 3000
Faksi 0295 34 3700
etunimi.sukunimi@vayla.fi
kirjaamo@vayla.fi
www.vayla.fi

käypään hintaan valmistuvat liikenteenohjaus- ja hallintatoimintaan liittyvät hankkeet, joita vastaava tuloutus on momentilla 12.31.10. Omaisuuden arvo on yhteensä n. 88,8 milj. euroa.

Momentin määrärahan lisäyksestä 10,9 milj. euroa aiheutuu radanpidon materiaalivaraston ostamisesta Väylävirastolle, varaston siirryttyä yrityskaupan myötä ulkomaiseen omistukseen. Varaston ylläpitämisellä varmistetaan kriittisten materiaalien jatkuva saatavuus radanpidon tarpeisiin.

Lisäksi perusväylänpidosta esitetään siirrettäväksi 0,2 milj. eur Väyläverkon kehittämiseen (mom. 77) Kaarinan läntisen ohikulkutien Paraistenväylällä suunnitteluun. Rahoitus on saatu perusväylänpitoon vuoden 2020 talousarviossa valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisena jakovararahoituksena.

Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (31.10.30)

Esityksen mukaan momentin perusteluja muutetaan siten, että Väylävirasto saa sitoutua Tampereen raitiotien (1. ja 2. vaihe) suunnittelun ja rakentamisen avustamiseen sekä seuturaitiotien laajentamisen seudullisen yleissuunnittelun avustamiseen sekä Mellunmäki—Tikkurila—Aviapolis—lentoasema pikaraitiotien suunnitteluun.

Liikenteen hallinnonalan virastouudistuksessa vuoden 2019 alusta valtionavustukset siirtyivät pääosin Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin myönnettäviksi. Väylävirasto esittää, että perusteluissa huomioitaisiin tämä muutos, eli toimivalta asiassa olisi Liikenne- ja viestintävirastolla.

Väyläverkon kehittäminen (31.10.77)

Väyläverkon kehittämishankkeita esitetään käynnistettäväksi osana elvytyspakettia, tukemaan teollisia investointeja sekä neljän kaupunkiseudun MAL-sopimusten neuvottelutuloksen mukaisesti. Kaikkiaan uusia valtuuksia esitetään 770 milj. eurolla, josta 187,8 milj. eur elvytyspaketin osana, 150,5 milj. eur perustuen erityisesti teollisiin investointeihin ja MAL-neuvottelutulokseen kytkeytyen 431,7 milj. eur.

Uusille hankkeille esitetyt valtuudet ja määrärahat mahdollistavat useiden elinkeinoelämän toimintaedellytysten, kansalaisten liikkumisen ja kaupunkiseutujen kehittämisen kannalta keskeisten kohteiden käynnistämisen ja mm. pääradan Helsinki-Riihimäki -töiden viivytyksettömän jatkamisen käynnissä olevan Helsinki-Riihimäki -rataosan kapasiteetin lisäämisen 1. vaiheen jatkona.

Esityksen mukaan kolmen teollisten investointien ryhmään kuuluvan hankkeen rakentamistöitä ei aloiteta ennen kuin Metsä Group on tehnyt päätöksen Kemiin suunnitellun uuden biotuotetehtaan rakentamisesta sekä siihen liittyvien liikenneinfrainvestointien toteuttamisesta (Kemin biotuotetehtaan raideyhteydet, Kontiomäki-Pesiökylä radan parantaminen sekä Oulu-Kontiomäki -rataosan välityskyvyn parantaminen). Viiden hankkeen

Väylävirasto
PL 33, 00521 Helsinki
Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki
Puhelin 0295 34 3000
Faksi 0295 34 3700
etunimi.sukunimi@vayla.fi
kirjaamo@vayla.fi
www.vayla.fi

valtuuden ja määrärahan käytön edellytyksenä on MAL-neuvottelutulosta vastaavat kuntien sitoumukset (Espoon kaupunkirata, Helsinki-Riihimäki kapasiteetin lisääminen 2. vaihe, Helsinki—Pasila -yhteysvälin ratakapasiteetin lisäämiseen valmistautuminen, pääradan suunnittelun edistäminen välillä Tampere—Oulu sekä Oritkarin kolmioraiteen rakentaminen.

Kahdelle käynnistettäväksi esitetyistä hankkeista on haettu rahoitusta Verkkojen Eurooppa-ohjelmasta (CEF, Connecting Europe Facility) helmikuussa 2020 sulkeutuneessa haussa. Komission päätöksiä odotetaan alustavasti heinäkuussa. Tukea on haettu Espoon kaupunkiradan rakennussuunnitteluun sekä Helsinki-Riihimäki kapasiteetin lisääminen 2. vaihe -hankkeen rakennussuunnitteluun.

Väylävirasto on mm. yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa pyrkinyt selkeyttämään väyläverkon palvelutasoa selkeästi parantavien hankkeiden budjetointia. Lisätalousarvioesityksessä on muutamia väyläverkon varsinaiseksi kehittämishankkeeksi pienehköjä hankkeita, joille esitetään valtuuden myöntämistä. Tämä parantaa budjetoinnin läpinäkyvyyttä ja varmistaa hankkeen jatkovuosien kokonaisrahoituksen, mistä syystä Väylävirasto pitää menettelyä perusteltuna. Samalla Väylävirasto esittää, että momentin valtuuskirjaus muutettaisiin muotoon: *Momentin perusteluja täydennetään siten, että Väylävirasto* ***tai toimivaltainen ELY-keskus Väyläviraston ohjauksessa*** *oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja enintään taulukossa mainittu määrä.* Muutosesityksen perusteluna on se, että Väylävirasto vastaa merkittävien tiehankkeiden rakentamisesta, ELY-keskukset toteuttavat alueelliset pienemmät investoinnit. Valtuuskirjauksen täydentäminen mahdollistaisi sen, että hankkeen tilaajana toimii alueellinen ELY-keskus.

Väylävirastolla ei ole täydennettävää esitettyjen hankkeiden perusteluihin lukuun ottamatta Mt 180 Kaarinan kiertotie Paraistenväylällä -suunnittelu -hanketta. Hankkeen tiesuunnitelman määrärahatarve kokonaisuudessaan on 1,0 milj. eur, kun lisätalousarvioesityksessä on todettu 0,7 milj. eur. Hankkeen suunnitteluun esitetään lisätalousarviossa lisättäväksi 0,5 milj. eur, ja lisäksi siirrettäväksi perusväylänpidon momentilta v. 2020 talousarviossa myönnetty valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukainen jakovararahoitus 0,2 milj. eur. Väylävirasto pitää siirtoa perusväylänpidosta perusteltuna, jotta hankkeen suunnittelua voidaan jatkaa yhdeltä talousarviotililtä.

Elinkaarihankkeet 31.10.79

Väylävirasto pitää tärkeänä esitystä momentin perustelujen täydentämisestä. Esityksen mukaan Väylävirasto oikeutetaan tekemään E18 Muurla—Lohja palvelutason nosto -hanketta koskeva sopimus siten, että siitä aiheutuu valtiolle menoja enintään 30 000 000 euroa.

Väylävirasto
PL 33, 00521 Helsinki
Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki
Puhelin 0295 34 3000
Faksi 0295 34 3700
etunimi.sukunimi@vayla.fi
kirjaamo@vayla.fi
www.vayla.fi

E18 Muurla-Lohja -hankkeesta on solmittu vuonna 2005 palvelusopimus, joka päättyy vuonna 2029. Vuoden 2005 jälkeen tienpidon vaatimukset ovat muuttuneet. Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muutos tuli voimaan vuonna 2018. Lakia päivitettiin mm. tienpitoa koskevien yleisten vaatimusten osalta ja lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö antoi lain nojalla asetuksen maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta. E18 Muurla—Lohja palvelutason nosto -hankkeessa otetaan käyttöön tienpidon vuonna 2018 päivitetyt talvihoidon toimintalinjat sekä tehdään muita tarvittavia muutostöitä, jotta tien kunnossapito ja luovutuskunto vastaavat muuttuneita vaatimuksia. Muutokset tarkoittavat tienkäyttäjille aiempaa laadukkaampaa talvihoitoa ja sekä tienkäyttäjille että tiellä työskenteleville kohentuvaa turvallisuutta mm. työkohdetta suojaavan törmäysvaimentimen käyttöönoton myötä.

Väylävirasto
PL 33, 00521 Helsinki
Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki
Puhelin 0295 34 3000
Faksi 0295 34 3700
etunimi.sukunimi@vayla.fi
kirjaamo@vayla.fi
www.vayla.fi